

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 12/8, p. 435-450

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.11954>

ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

This article was checked by iThenticate.

NECMETTİN ERBAKAN'IN SAHABE TASAVVURU: EBÛ EYYÛB EL-ENSÂRÎ ÖRNEĞİ

Muhammet Ali TEKİN*

ÖZET

Çalışmamızda Necmettin Erbakan'ın, Milli Görüş davasının anlaşılmasında model olarak sahâbeyi de kullanmasını Ebû Eyyüb el-Ensârî örneğinde ele alacağız. Sahâbenin örnek gösterilmesi ve asr-ı saâdetin gündeme getirilmesi; Hak-batıl mücadelesine ve mücadelenin devam ettiğine dikkat çekmek açısından oldukça önemlidir. Dolayısıyla burada, söz konusu Milli Görüş davasının türedi-nevzuhûr bir hareket olmadığı; kökü İslâm'ın tarihî köklerine dayandığına dair bir çaba olarak anlaşılabilir. Fakat burada önemli olan liderin başta olmak üzere hareketin, verilen örnekle ne kadar uyumlu hareket ettiği. Bu da Necmettin Erbakan'ın sahâbe tasavvurunu tespit etmek açısından önemlidir.

Ebû Eyyüb el-Ensârî radiyallahu anh, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e ilk biat edenlerden olmasıyla, bağlılığı; Mihmândâr-ı Nebî olarak, nezâketi; bir hadisi öğrenmek için Mısır'a gitmesiyle, ilme olan düşkünlüğü; '...*Kendinizi tehlikeye atmayınız.*' âyeti bağlamında 'tehlike'nin Allah yolunda (geri) durmak ve hayırlı işlerde ileri atılmamak oluğuna dair anlayışıyla, cihat tasavvuru; 'Fetih Hadisi'ndeki müjdeye nail olabilmek adına ilerlemiş yaşına rağmen İstanbul'a kadar gelmesiyle, imanı ve ilmi ile amel etmesi; surların dibine defnedilmesiyle de Anadolu'nun İslamlaşması ve İslam kalmasına katkısının olması, bir başka ifadeyle Anadolu'ya ruh vermesi itibarıyla örnek olmuş, bu vasıfları sebebiyle ismi ve mesajı yüzyıllar ötesine kadar taşınmış önemli bir sahâbîdir.

Necmettin Erbakan, Asr-ı saâdet, sahâbe ve Müslüman lider şahsiyetlere başta olmak üzere tarihî olaylara dikkat çekerken kendisinin İslâm'a; İman, sadâkat, ilim ve cihad gibi İslâmî değerlere bağlı olduğunu ve liderliğini yaptığı Milli Görüş Hareketi'nin de türedi bir hareket olmadığını ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: Necmettin Erbakan, Sahabe, Ebû Eyyüb el-Ensârî, Milli Görüş Hareketi, Cihat.

---

* Öğr. Gör. Namık Kemal Üniversitesi, El-mek: muhammetalitekin@gmail.com

---

NECMETTİN ERBAKAN'S IMAGINATION OF SAHABA: THE SAMPLE OF ABU AYYUB AL ANSARI

ABSTRACT

In our study we will deal how Necmettin Erbakan use Sahaba as model on understanding Milli Görüş movement in the example of Abu Ayyub al-Ansari. The example of the Sahaba and bringing bliss century (the times of The Prophet) on agenda is very important in terms of taking attention that the struggle of Truth and Falsehood (al-Haq and al-Batil) goes on. So it can be understood that the Milli Görüş action is not newcomer and it roots on history of Islam. Here the point that the movement and especially its leader act competible with the example illustrated. And its important for determining the Sahaba imagination of Necmettin Erbakan.

Abu Ayyub al-Ansari is an important sahabi whos name and message carried by centuries. His importance and example personality can be seen in lots of his characteristics. He was one of the firsts who allegianced to the Prophet Muhammad; it is loyalty. His kindness can be seen in his hospitality to Prophet. He was very fond to learning so he went to Egypt to ascertain just one Hadith. Despite his advanced age he came to Istanbul to reach the evangel of Qonquest Hadith. He contributed to Islamization of Anatolia and to keep it Islamic.

Necmettin Erbakan took attention to historical events mainly bliss century (the times of The Prophet) the Sahaba and the Muslim leaders. So he showed that he was affiliated to Islam and the Islamic values like faith (iman), loyalty (sadaqat), knowlende (al-ilm) and jihad. Thus he proved that the Milli Görüş action is not a newcomer movement.

STRUCTURED ABSTRACT

The word of imagination (tasavvur) means "shaping something in the mind, setting up an idea, forming an idea, thinking; dreaming (tahayyul), purpose, intention, desire, etc. When we define the "tasavvur" as a process of human mind's shaping about a "thing" the process of understanding and explaining this "thing" proceeds with "idea" (fiqr) about this "thing" and "remark" (dhikr) of this "thing".

There are example people that case leaders and charismatic leaders ideally identify for themselves. They follow them as they walk on their paths. They use different motive tools while keeping their motivations alive and directing societies. The most effective of these is to bring to the people the examples that we can call the model, which is considered to be superior to the people with some qualities and merits, which are human like themselves. Taking Sahaba as example and illustrating them depend on this.

In our study we will deal how Necmettin Erbakan use Sahaba as model on understanding Milli Görüş movement in the example of Abu Ayyub al-Ansari. The example of the Sahaba and bringing bliss century (the times of The Prophet) on agenda is very important in terms of taking attention that the struggle of Truth and Falsehood (al-Haq and al-Batil) goes on. So it can be understood that the Milli Görüş action is not

---

Turkish Studies

newcomer and its roots on the history of Islam. Here the point is that the movement and especially its leader act competibly with the example illustrated. And it is important for determining the Sahaba imagination of Necmettin Erbakan.

Abu Ayyub al-Ansari is an important Sahabi whose name and message carried by centuries. His importance and example personality can be seen in lots of his characteristics. He was one of the firsts who allied to the Prophet Muhammad; it is loyalty. His kindness can be seen in his hospitality to the Prophet. He was very fond of learning so he went to Egypt to ascertain just one Hadith. Despite his advanced age he came to Istanbul to reach the evangel of Conquest Hadith. He contributed to the Islamization of Anatolia and to keep it Islamic.

Necmettin Erbakan took attention to historical events mainly the 7th century (the times of the Prophet) the Sahaba and the Muslim leaders. So he showed that he was affiliated to Islam and the Islamic values like faith (iman), loyalty (sadaqat), knowledge (al-ilm) and jihad. Thus he proved that the Milli Görüş action is not a newcomer movement.

When he gives an example of Sahabas and mentions Abu Ayyub al-Ansari, Necmettin Erbakan regards Sahaba as believers who take place opposite of infidels at the battle of jihad and near the Prophet in the way of Allah.

He demands from today's believers that they take this as an example and evaluate their conditions according to this. Thus according to Necmettin Erbakan, the Sahaba is a complete model for the believers, with all their experiences.

Necmettin Erbakan evaluated life in the axis of faith and jihad. Abu Ayyub al-Ansari who is one of the most important names of Sahaba has been brought on the agenda by Necmettin Erbakan at different times and places mostly Celebrations of Conquest (the anniversary of Conquest of Istanbul) or at the tomb of Abu Ayyub al-Ansari before he starts the election works. When he makes this he referred to the qualifications of Abu Ayyub al-Ansari which should be taken as an example by the modern Muslims.

Necmettin Erbakan, despite his advanced age, has not stopped on his belief and has worked hard to explain his action. He gave Abu Ayyub al-Ansari as an example to who advised him to take some rest. Thus we can talk about a harmony in discourses and actions of Necmettin Erbakan. This was a distinctive feature of Necmettin Erbakan which makes him a real leader not a so-called one. It is clear that Necmettin Erbakan took Abu Ayyub al-Ansari as an example essentially and wanted this also from his followers. Because when we see his features we can see that he has a distinctive belief, perseverance, effort, knowledge and experience, stability on action and continuity. He proved this as saying "we aren't making policy, we are making jihad". When people asked him "how do you want to be called?" he answered "a believer who makes jihad with his property and blood".

If we will repeat: Necmettin Erbakan took attention to historical events mainly the 7th century (the times of the Prophet) the Sahaba and the Muslim leaders. So he showed that he was affiliated to Islam and the Islamic values like faith (iman), loyalty (sadaqat), knowledge (al-ilm) and

jihad. Thus he proved that the Milli Görüş action is not a newcomer movement.

Keywords: Necmettin Erbakan, Sahaba, Abu Ayyub al-Ansari, Milli Görüş Movement, Jihad

GİRİŞ

Tasavvur kelimesi ‘bir şeyi zihinde şekillendirme, fikir bakımından kurma, bir fikir oluşturma, düşünme; hayâl etme, hayalde canlandırma (tahayyul); maksat, niyet, düşünme, istek vb manalara gelmektedir. (Heyet, 2010, 4/2769) En basit şekliyle insan zihninin bir ‘şey’e dair şekillendirme sürecini ‘tasavvur’ olarak niteleyecek olursak; o söz konusu ‘şey’i anlama ve anlatma süreci o ‘şey’e dair ‘fikir’ ve o ‘şey’in ‘zıkr’i ile devam edecektir.

Necmettin Erbakan’ın sahâbe tasavvuruna güzel bir örnek olarak konuşmalarından birindeki asr-ı saâdet ortamında yaşanan bir hadise özelinde şu benzetmesi önemlidir:

‘Farz et ki sen Hz. Peygamber (sas)’in Bedir Savaşını yaptığı gün o civarda develerini güden bir çobansın. Efendimiz aleyhi’s-salâtü ve’s-selâm ile Ebu Cehil taraftarları Bedir Kuyuları yakınında savaşa tutuşmak üzereler...

Eğer, sen “Şöyle bir yüksek tepeye çıkayım da yaşanan savaşı seyredeyim” dersin kâfirler zümresinden olursun.

Eğer, “Yarabbi, bunlardan kim haklı ise ona yardım et” diye dua edersen, yine kâfirlerden olursun. Çünkü sen bu dünyaya hangisi haklı, hangisi haksız bilmek için gönderilmişsin. Bu ayrımı, haklı-haksız, hak-batıl ayrımını yapamayan mümin olamaz.

Eğer, “Yarabbi, Peygamberin Hz. Muhammed (sas)’a yardım et, onu muzaffer kıl” diye dua edersen günahkâr bir fâsık olursun. Çünkü o dua etme zamanı değil, eyleme geçme anıdır.

Eğer hakiki bir mümin isen yapacağın şudur: Olaydan haberdar olur olmaz, yerinden öyle bir fırlayışla fırlayacaksın ki, savaş alanına kadar birkaç kez yüzüstü yere kapaklanacaksın. Eline ne geçerse, ne bulursan onunla saldıracaksın!’

Necmettin Erbakan, burada Bedir savaşına şahit olmak misalini verirken sahâbeye dair tasavvurunu ortaya koymuştur. O, Allah Rasûlü’nün ashâbını Allah’ın yolunda, Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem’in yanında ve kâfirlerin karşısında cihad meydanında yerini almış birer mümin olarak görmektedir. Bugünün mü’minlerinin de bunu örnek almalarını ve durumlarını buna göre değerlendirmelerini istemiştir. Dolayısıyla Necmettin Erbakan’a göre sahâbe, bütün yaşanmışlıklarıyla, mü’minler için tam bir modeldir.

Dava önderlerinin, karizmatik liderlerin de kendileri için ideal olarak belirledikleri örnek insanları vardır. Yollarında yürürken bunları takip ederler. Kendi motivasyonlarını diri tutarken ve toplumları yönlendirirlerken de farklı motive araçları kullanırlar. Bunlardan en etkilisi de insanlara, yine kendileri gibi insan olan ama bazı vasıfları ve meziyetleri ile üstün kabul edilen, model diyebileceğimiz örneklerin gündeme getirilmesidir. Sahâbenin örnek alınması ve gösterilmesi de bu açıdan önemlidir.

İdeal anlamda insanlara örnek gösterilenin aslı itibari ile insan olmasının bir hikmeti de, söz konusu edilen bir fikrin, idealin veya bir dinin, insan tarafından yaşanılabilirliğinin isbatı olmasıdır. Örnek gösteren açısından da toplumu nezdindeki etkin durumunun söz konusu olabilmesi, model olarak topluma sunduğu ideal insanları, önce kendisinin takip etmesi ve hayatını onlara göre yaşamasına bağlıdır.

Turkish Studies

Necmettin Erbakan'ın, Milli Görüş davasının anlaşılmasında, rol-model bir şahsiyet olarak sahâbeye dair tasavvurunu anlayabilmemiz açısından onları örnek vermesi önemlidir. Sahâbenin örnek gösterilmesi, asr-ı saâdetin dile getirilmesi¹ ve Osmanlı sultanları başta olmak üzere önemli şahsiyetlerin² ve şehitlerin gündeme alınması³, hak-batıl mücadelesine ve bu mücadelenin devam ettiğine dikkat çekmek açısından da ehemmiyet arz etmektedir.

Necmettin Erbakan'ın, söylemlerinde bütün bunlarla amaçladığı; liderliğini yaptığı Milli Görüş davasının, türedi-nevzuhûr bir hareket olmadığını ve kökünün de, İslâm'ın tarihî köklerine dayandığını ortaya koymaktır.

Burada önemli olan bir diğer mesele de liderinin başta olmak üzere bir hareketin, verilen örnekle ne kadar uyumlu hareket ettiğidir. Burada biz sadece Necmettin Erbakan'ın söylemindeki (Ar, 2015, 304) Sahâbe tasavvuru üzerinden Ebû Eyyûb El-Ensârî örnekliliğini ve Necmettin Erbakan'ın söz konusu sahâbîyi örnek almasını ve rol model olarak sunmasını inceleyeceğiz.

Aslında Sahâbenin model olarak örnek alınıp örnek olarak da gösterilmesi Hz Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in sünnetidir. Aynı zamanda bu, Sahabe ve Tâbiîn uygulamasıdır. Ayrıca tarih boyunca âlimlerimiz başta olmak üzere ümmetin önderleri de sahâbeyi örnek almışlar ve örnek olarak da göstermişlerdir.

Hız Peygamber'in, Sahâbesine Dikkat Çekerek Örnek Göstermesi

İnsanlar dünyada amaçlarına ulaşabilmek için uygun örnek ve rehberler edinirler, bunların yollarını izleyerek, tavsiyelerine uyarak hareket edip istediklerini elde etmeye çalışırlar. Allah'a iman edip O'nun rızasını isteyen, âhirette lutfedeceği emsalsiz nimetlere mazhar olmayı uman ve daima Allah sevgisiyle yaşamak isteyen insanlar için eşi bulunmaz örnek, O'nun sevgili kulu, elçisi, rahmeti, şahidi, müjdecisi, davetçisi, ışığı olan Muhammed Mustafa'dır. (Heyet, 2007, 4/377) *"İçinizden Allah'ın lütfuna ve ahiret gününe umut bağlayanlar, Allah'ı çokça ananlar için hiç şüphe yok ki, Rasûlullah'ta güzel bir örneklilik vardır."* (Ahzâb 33/21)

Dolayısıyla kendisi de bir insan olan ve iman edenlere örnek olarak sunulan Hz Peygamber'in, ashâbını örnek göstermesi önemlidir. O sallallahu aleyhi ve sellem: *"İnsanların en hayırlısı (benim) asrım(da yaşayanlar)dır."* (Buhârî, Sahîh, 1992, 3/151) derken kendisine en yakın olan ashabına dikkat çekmiştir. Allah'ın Rasûlü aynı zamanda bazen sahâbîsinin şahsına dikkat çekmiş, bazen de ashâbının isimlerini de vererek onların özelliklerine işaret etmiştir. Aşağıdaki rivâyetler birer örnek olarak verilebilir:

¹ Türklerin İslâm'la tanışması sürecine değinirken Osman b. Affân zamanına dikkat çekmesi için de bk. (Uzun, 2014, 3, 24)

² Necmettin Erbakan'ın 1977 seçimlerinde Milli Selamet Partisi olarak çalışmalarına Battal Gazi vurgusu ile başlaması, tarihimizdeki önemli şahsiyetlerden referans aldığı gösteren en güzel örneklerdendir. *"..Malatya'dan başlıyoruz. Battal Gazi Mitingimiz 5 Haziran 1977 zaferine giden bir adım olarak yarın inşallah başlayacaktır. Battal Gazi büyük bir milli kahramanımızdır. Hakkın batıla galebesinin bir sembolüdür, imanın azmin misalidir, bu itibarla Anadolumuzun bağrında, Malatya'mızda Milli Selamet'in Battal Gazi gibi kılıcını çekip bir manevi nara atarak hodri meydan deyişi elbette bir tarihi hadise olacaktır. Battal Gazi'nin önünde nasıl Bizans duramadı çöktüyse, tek başına bile bütün Bizans'a yettiyse, bugün de Milli Görüş'ün önünde yanlış zihniyetler manevi sahada yine aynı duruma düşmeye mahkûmdurlar. Görevimiz asil milletimize kültür emperyalizmi yoluyla getirilip aşılacak istenmiş olan solculuk ve renksizlik zihniyetlerinin hastalıklarını bu güzel milletin bünyesinden silmek. Onun İçin Battal Gazi yeniden cihana yeniden meydan okumaktadır.* (Uzun, 2014, 3/289)

³ Necmettin Erbakan'ın bir konuşmasındaki: *'Şu büyük mananızdan dolayı ne kadar iftihar etseniz azdır. Sizin bu tablonuzun içerisinde 40 milyon şehidimizin ihtişamı var. Sizin Bu tablonuzun içerisinde Sultan Osman, Sultan Fatih, Yavuz Sultan Selim var. Bu nasipten dolayı ne kadar şükretsek azdır'* ifadeleri için bk. (Uzun, 2014, 2/389)

...Hayber fethi sonrası gelen Cafer b. Ebî Tâlib radiyallahu anh hakkında “*Bilmiyorum ki! Hangisine sevineyim? Hayber’in fethine mi? Cafer’in gelişine mi?*” (Hâkim, Trs., 11/272) Buyurmuşlardır.

...Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem Eşecc’e, (Cilânî, 2009, 1/571) Eşecc Abdükays’a şöyle demiştir: “*Sende Allah’ın sevdiği Hilim ve teenni ile hareket etmek olan iki haslet vardır.*” (Buhârî, 1989, 206).

Sahâbenin, Bizzat Kendisindeki Vasfa Dikkat Çekerek Kendisini Örnek Göstermesi

Burada sahâbenin kendisindeki vasfa dikkat çekmesi aslında örnek olarak verilen vasıfların Kur’ân ve Rasûlullah sallallahu aleyhi vesellem’den aldıkları, öğrendikleri öğretileri bir davranış tarzı olarak sunmalarından ibarettir. Meseleye böyle bakmak en sahîh yol olsa gerektir. Mesela bugün de eksikliğini hissettiğimiz dertli olmak ümmetin derdi ile dertlenebilmek vasıflarına dikkat çeken şu rivâyet bu konuda güzel bir örnektir:

‘İbn Abbâs radiyallahu anhuma’ya birisi kötü sözler sarfetti. İbn Abbâs radiyallahu anhuma da ona:

-Bana kötü sözler sarfediyorsun. Halbuki ben de üç özellik/haslet vardır. Kesinlikle ben Allah’ın kitabındaki âyet(ler)i okurum da isterim ki insanların hepsi benim bildiğimi bilsinler. Yine kesinlikle ben Müslüman hâkimlerden birinin hükmünde adaletli davrandığını iştirim de sevinirim. Hâlbuki belki de benim, davalık bir işim de hiçbir zaman ona düşmez. (üçüncü bir özelliğim de) Kesinlikle ben Müslümanların beldelerinden birine bir rahmetin/yağmurun yağdığını duyarım da orada bana ait bir sürümde olmadığı halde buna sevinirim.’ (Taberânî, trs., 9/131)

Sahâbenin Sahâbeyi Örnek Göstermesi

Buhârî’nin naklettiğine göre; (Buhârî, Trs., *et-Târîhü’s-sağîr*, 1/79) ‘Bir gün Ömer radiyallahu anh, dostlarına ‘Haydi herkes bir şey temenni etsin’ demiş. Mecliste bulunanlardan kimi ‘Ben şu oda dolusu gümüşüm olsun da onu Allah yolunda infak edeyim’, kimi ‘Şu oda dolusu altınım olsun da Allah yolunda infak edeyim’ demiş. Bir başkası da ‘Şu oda dolusu mücevherim veya buna benzer bir şeyler olsun da Allah yolunda infak edeyim’ demiş. Ömer radiyallahu anh da: ‘Temennî edin’ deyince oradakiler: Bunun ötesinde ne isteyebiliriz ki/Biz başka bir şey temenni etmeyiz demişler. Bunun üzerine Ömer radiyallahu anh:

‘Ben Ubeyde b. El-Cerrâh, Muâz b. Cebel ve Huzeyfe b. El-Yemân gibi şu oda dolusu adam isterim ki onları, Allah’a itaat etmek (insanların Allah’a itaati öğrenmeleri) (Çakan, 2005, 50) hususunda görevlendireyim’ demiştir. Râvî demiştir ki: Sonra o (Ömer radiyallahu anh) bir malla birisini Huzeyfe radiyallahu anh’a gönderdi ve o ne yapacak? dedi. Râvî devamla: Huzeyfe malı (ihtiyaç sahiplerine) taksim etti. Sonra (Ömer radiyallahu anh) Muâz’a mal gönderdi. Muâz da malı (ihtiyaç sahiplerine) taksim etti. Sonra (Ömer radiyallahu anh) Ebû Ubeyde’ye mal gönderdi. Bak bakalım ne yapacak? dedi. Sonra da: ‘Ben size demiştim’ dedi.’ Burada Hz Ömer’in yine kendisi gibi sahâbî olan üç ismi, etrafındaki mü’minlere örnek göstermesi dikkat çekicidir.

Tâbiîn’in Sahâbeyi Örnek Göstermesi

Mesrûk’un (v. 63/683) şöyle dediği rivâyet olunmuştur: ‘Ben Allah’ın Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem’in ashâbî ile birlikte oturup kalktım/bir ve beraber oldum. Onlar birer su kuyusu gibiydiler. Birisi bir süvariye suyunu veren bir su kuyusu gibiydi. Birisi iki süvariye suyunu veren bir su kuyusu gibiydi. Bir diğeri on süvariye suyunu veren su kuyusu gibiydi. Bir su kuyusu vardı ki

yeryüzündekiler onun başında konaklasalar, hepsine de yeterdi. Kesinlikle Abdullah b. Mes'ûd bu türden bir su kuyusu gibidir.⁴ (Züheyr b. Harb, 2001, 28)

Yine Tâbiûn'dan Sâbit b. Ubeyd: 'Ben, insanlarla birlikte oturduğunda Zeyd b. Sâbit'ten daha saygılı olan ve evinde de ondan daha neşeli ve şakacı olan birisini görmedim.' (Buhârî, 1989, 108) demiştir.

Burada dile getirdiğimiz iki örnekte de görüldüğü üzere sahâbe neslinden sonraki nesil olan tâbiûnden olanlar Alah'ın Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'in ashâbını dile getirerek örnek alınmalarını istemektedirler.

Âlimlerimizin Sahâbeye Dikkat çekmesi

Bu konuda kaynaklarımızda oldukça fazla malumat var. Burada sadece İmam Muhammed eş-Şeybânî'nin (v. 189/805)⁵, sahâbenin ümmet içerisindeki farkına, konumuna ve ilmi ve ahlaki saygınlığına en sade biçimde dikkat çeken şu ifadelerine yer vermekle yetineceğiz:

"İlk nesilden daha fakîh bir topluluk gelmemiştir. İlim ancak onların fihridir. Onlar Rasûlullah'ın durumunu bizden daha iyi biliyorlardı ve ona yakın olmak için daha fazla gayret gösteriyorlardı." (Özşenel, 2015, 180)

Ebû Eyyûb el-Ensârî (ö. 49/669)

Anadolu insanı tarafından 'Eyüpsultan'⁶ olarak da bilinen Ebû Eyyûb el-Ensârî radiyallahu anh'ın asıl adı Halid b. Zeyd'dir. Medineli olup, Hazrec kabilesinin Benî Neccâr kolundandır. (Algül, 2003, 15)

İmandaki Öncülüğü

Hicretten iki yıl kadar önce hanımı Ümmü Eyyûb ile birlikte Müslüman oldu ve ensardan İslâmiyeti ilk kabul edenler arasında yer aldı. Hicretten sonra Rasûl-ü Ekrem onunla, ileri gelen sahâbîlerden Mus'âb b. Umeyr arasında kardeşlik bağı kurdu. (İbn Hacer, 2004, 320)

Nezaketi

Rasûl-ü Ekrem Medine'ye hicret edince Medineli Müslümanların her biri onu evinde misafir etmek istedi. Ancak Hz Peygamber, bir tercih yaparak onları gücendirmemek için devesinin çökeceği yere en yakın eve misafir olacağını söyledi. Kendisi taşıyan devenin önce bir yere çöktüğü görüldü. Rasûlullah oraya en yakın olan ve dedesi Abdulmuttalib'in annesi tarafından kendisine yakınlığı da bulunan Ebû Eyyûb'un evine yerleşerek burada yedi ay misafir kaldı. Bundan dolayı Ebû Eyyûb 'Mihmândâr-ı Nebî' ünvanıyla anılır. (Algül, 2003, 15)⁷ Bu ev İslâmiyetin öğretildiği bir mekteb durumundaydı. Hz Peygamber fakir muhacirlere burada yemek verir, kendisine sunulan hediyeleri fakirlere burada dağıtırdı. Ev sahiplerine her vesile ile dua eder, onların bolluğa kavuşmalarını, huzur ve afiyet içinde olmalarını dilerdi. Rasûl-ü Ekrem kendi evine taşındıktan sonra da zaman zaman Ebû Eyyûb'un evine misafir olurdu. (Algül, 1994, 10/24)

⁴ Metinde geçen إخذ kelimesine eseri tahkik eden Elbânî معجم الماء manasında olduğunu not düşmüştür. Bkz. Züheyr b. Harb, 2001, 28, dn. 27). Biz de çeviri de 'pınar' kelimesini, maksadı yansıtır düşüncesiyle tercih ettik.

⁵ Hayatı ve eserleri için bk. Taş, Aydın-Özşenel, Mehmet, "Şeybânî, Muhammed b. Hasan", 2010, 39/ 38-43.

⁶ İstanbul'un Osmanlılar tarafından fethinden sonra Türkler arasında 'Eyyûb Sultan' diye tanınır. Bunun sebebinin, kendisine beslenen derin muhabbet ve padişahların kılıç kuşanma merasimlerini türbesi önünde yapmaları nedeniyle olduğu söylenir. (Algül, 2003, 15)

⁷ Peygamber dönemindeki bütün savaşlara aktif bir şekilde katılarak sancağını taşıması sebebiyle 'Mihmandar-ı Peygamberî' ünvanını almıştır görüşü için bk. (Yıldırım, 2003, 161)

Bu ev Benû Neccâr mahallesinin ortasında olup, iki katlı idi. Hz. Peygamber'e üst katta kalması teklif edildiyse de ziyaretçilerinin gelip gitmesinde kolaylık sağlayacağı için alt kat tercih edildi. Ancak bir gece üst kattaki su kabı devrilince Hz Ebû Eyyûb ve zevcesi Hz Ümmü Eyyûb kadife yorganları ile silmişlerse de alt kata damlayarak Hz Peygamber'in rahatsız olacağı endişesiyle uyuyamamışlardı. Ertesi gün Ebû Eyyûb radiyallahu anh: 'Anam babam sana feda oldun Yâ Rasûlallah! Sen alt katta iken bizim üst katta bulunmamız doğru olmaz! diye istirhamda bulundular. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve selem de üst kata taşındı. (Algül, 2003, 16)

Ebû Eyyûb el-Ensârî radiyallahu anh'ın özellikle, Efendimiz sallallahu aleyhi vesellem'i evinde misafir ettiği süre içerisinde nasıl O'nu memnun ettiği ve Efendimiz'in de ondan razı olduğu konusunda kaynaklarımızda birçok rivâyet mevcuttur. (İbn Hacer, 2004, 459-460)

Sadâkati

Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin Rasûl-ü Ekrem salallahu aleyhi ve sellem'e Ehl-i Beyt'e sevgisini ve onların hukukunu savunmadaki titizliğini gösteren ilginç bir olay ifk hadisesinde geçer. Müreysî (Benî Mustalık gazasından (5/627) dönüşte Hz Âişe, münafıkların iftirasına maruz kalmış, bazı kimseler de bu iftirayı çeşitli Saiklerle rastgele oradan oraya yaymışlardır ve bunan da hem Hz peygamber hem de Hz Âişe rahatsız olmuşlardı. Dedikodunun Medine'de iyice yayıldığı sırada Ümmü Eyyûb, kocasına: 'Âişe hakkında neler söylendiğini duydun mu?' deyince 'Evet duydum. Fakat hepsi yalandır, iftiradır, uydurma şeylerdir. Ey Ümmü Eyyûb! Sen kendin böyle bir şey yapar mısın? cevabını verdi. Ümmü Eymen radiyallahu anhâ: Hayır! Vallâhi yapmadım ve yapamam! Deyince Ebû Eyyûb radiyallahu anh: 'Âişe senden daha hayırlıdır; o halde hiçi yapmaz!' diye mukabele etti. (Algül, 2003, 17)

Hz Peygamber'e Bağlılığı

Ebû Eyyûb el-Ensârî radiyallahu anh'ın Hz Peygamber'e bağlılığı ve O'nu korumaya olan hassasiyetini gösteren bir hadise de aşağıdaki gibidir:

Hayber seferi sonrası Hz Peygamber Hayber'den ayrılmadan (veya dönüş yolunda) bir yerde mola vermişti. Huyey b. Ahtab'ın kızı Safiyye Müslüman olmuş ve Hz Peygamber'le nikahlanmıştı. Ebû Eyyûb el-Ensârî de Hz Peygamber'den habersiz çadırının etrafında muhafızlık yapmıştı. Sabahleyin onu çadırının etrafında beklerken gören Hz Peygamber bunun sebebini kendisine sorunca o: 'O kadının eski kocası, babası ve kavminde bazıları öldürüldüğünden size bir kötülük yapmasından korktum.' Cevabını verdi. Bunun üzerine Hz Peygamber'in onun hakkında şu duayı yaptığı duyuldu: "Allahım! (bana bir zarar gelmemesi için sabaha kadar çadırının çevresinde) o nasıl muhafızlık yaptı ise Sen de onu muhafaza et!" (İbn Hacer, 2004, 234)

Hakkı Dile Getirmesi

Ebû Eyyûb haksızlıklara tahammül edemez, doğru bildiğini söylemekten çekinmezdi. Cihâd maksadıyla gittiği Mısır'da vali olan sahâbî Ukbe b. Âmir radiyallahu anh'ın akşam namazını geç kıldırıldığını görünce onu uyardı. Rasûl-ü Ekrem salallahu aleyhi ve sellem'in akşamı geç kıldığının zannedilmesine sebebiyet vererek halka kötü örnek olmamasını söyledi. Namazları müstehap olan vakitlerinde kıldırılmayan Medine valisi Mervan b. Hakem'e muhalefet eder, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e uyduğu takdirde kendisine uyacağını, aksi halde aleyhinde bulunacağını açıkça söylerdi. Bir gün Ebû Eyyûb Radiyallahu anh'ı Rasûl-Ekrem'in kabrine başını dayamış olduğu halde ağlarken gören Mervân b. Hakem bu hareketinin sünnete aykırı olduğunu söyleyince Ebû Eyyûb radiyallahu anh: 'Ben bu mezar taşına değil Rasûlullah'a geldim. Onun, "Din işlerini ehliyetli kimseler üstlendiği zaman kaygılanmayın; ancak ehil olmayanlar başa geçince ne kadar ağlasanız yeridir dediğini duymuştum" diye cevap verdi. (Ahmed b. Hanbel, 1992, 5/422)

Turkish Studies

İlmi

Vahiy katiplerinden olması sebebiyle Hz Peygamber zamanında Kur'ân-ı Kerîm âyetlerinin bir araya getirilmesine hizmet etti.

Ashâb ve tâbiün, Ebû Eyyûb el-Ensârî radiyallahu anh'ın meziyetlerini takdir ederek ondan feyz almak isterler, içinden çıkamadıkları dinî meseleleri ona götürürlerdi. Çünkü o, ilim ve fazlıyla ashâbın müftîleri arasındaydı. Hz Peygamber'in vefatından sonra Hz Ebû Bekir, Hz Ömer, Hz Osman ve Hz Ali devirlerinde de herkesin feyz aldığı ve dini meselelerin iç yüzünü öğrenmek üzere başvurduğu bir şahsiyet olarak yaşadı. Arzu eden herkesi, ilminden hasbî olarak yararlandırırdı. (Algül, 2003, 18)

Medine döneminden itibaren Hz Peygamber'den hiç ayrılmadığı halde Ebû Eyyûb el-Ensârî'den sadece 150 hadis rivâyet edilmesinin iki önemli sebebi vardır. Bunlardan biri hadis rivâyetinde çok titiz olması, diğeri de ömrünün savaşlarda geçmesidir. Kendisinin bilmediği bir hadisi Ukbe b. Âmir radiyallahu anh'dan bizzat rivâyet etmek için Medîne'den Mısır'a kadar gitmesi, söz konusu titizliğin eşsiz bir örneğini ortaya koymaktadır. (Algül, 1994, 10/124)

Ebû Eyyûb el-Ensârî radiyallahu anh'ın biraz sonra ele alacağımız cihad anlayışı ile de bağlantılı olarak Fetih Hadisi diye de bilinen;

“Kostantiniyye mutlaka fethedilecektir; Onu fetheden komutan ne iyi bir komutan, onu fetheden ordu ne iyi bir ordudur.” (Ahmed b. Hanbel, 1992, 4/335; Heysemî, Trs. 4/219) hadisi ile ilerlemiş yaşına rağmen amel etme çabası onun ilim anlayışının amel eksenli olduğuna da bir delildir.

Cihad Anlayışı

Hız Peygamberle birlikte Bedir, Uhud, Hendek, Hayber, Mekke'nin Fethi ve Huneyn başta olmak üzere Peygamber dönemindeki bütün savaşlara aktif bir şekilde katılarak sancak taşımıştır. Hz Osman devrinde, Muaviye ile beraber Kıbrıs'ın fethi seferine katılmıştır. Antlaşmayı bozarak cemaatten ayrılmaya ve zulmetmeye şiddetle karşı olması dolayısıyla Cemel ve Siffin vakalarında Hz Ali'nin yanında yer almakla birlikte, hep barış ve birliği hedef aldığını gösteren mutedil davranışlarıyla da tarafların güvenini kazanmıştır. (Yıldırım, 2003, 161)

Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin bu sürekli cihad anlayışında etkili olan başlıca husus, onun cihadı emreden diğer sarîh Kur'ân ayetleri yanında *“Kendi ellerinizle tehlikeye atmayınız”* mealindeki âyette geçen *“tehlûke”* ifadesini yorumlama biçimidir.

Âyetin inişinden itibaren, başta sahabe ve onları takip edenlerden olanlar olmak üzere tefsirciler ve yorumcular genel olan tehlike kelimesine, güncel olay ve koşulların da etkisiyle önemlilik gösteren bir takım özel veya genel anlamlar verme gereğini duymuşlardır. Bu anlamların başlıcaları şunlardır:

- Savurganlık ve cimrilikten sakının.
- Gücünüz yoksa savaşa girmeyin.
- Hazırlıksız yola çıkmayın.
- Allah'ın bağışlamasından ümit kesmeyin.
- İyiliklerin sevabını yok edecek davranışlardan uzak durun.
- Bunlardan ve benzeri her türlü tehlikeden kendinizi koruyun. (Yıldırım, 2003, 162)

Fakat Ebû Eyyub el-Ensârî, söz konusu ayette geçen ve sakınılması istenen tehlikeye, ayetin iniş sebebine dayanarak özellikle 'savaşa hazır olmama' manasını vermiştir. Bu muhterem sahâbînin hemen bütün savaşlara katıldıktan sonra nihayet 80 yaşlarında sevgili yurdu Medine'yi, aile ve akrabasını bırakarak İstanbul'un fethi seferine katılmayı bir vazife bilmesinde böyle bir manayı

anlamasının başlıca etken olduğu şüphesizdir. Hz Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin âyete verdiği manayı anlatan hadisi, Buhârî ve Müslim'in dışında kalan hemen bütün hadis ve tefsir kaynakları nakletmektedir. Ebû Eyyûb el-Ensârî, tebliğimize konu olan yorumunu, İstanbul'un bir muhasarası sırasında, sonradan kendi adını alacak olan Eyup civarında yapmıştır. Hâdise şöyledir: Bir rivâyete göre Hâlid b. Velid radiyallahu anh'ın oğlu Abdurrahmân'ın, başka bir rivâyete göre Süfvân b. Afv radiyallahu anh'ın kumandasındaki İslam ordusu İstanbul'u kuşatmış, kuşatma aylarca sürmüştü. Bir gün Rum ve İslam orduları savaşmak üzere karşılıklı saflar oluşturmuşlardı. Henüz savaşın başlamadığı bir anda İslâm ordusundan bir er, komutan ve arkadaşlarına danışmadan, birden düşman saflarının arasına atılmıştı. Kritik manzarayı dehşetle seyreden İslam askerleri 'Sübhânallah! Göz göre göre kendisini tehlikenin içine saldı! Demekten kendilerini alamamıştı. Bunun üzerine İslam ordusu içinde yer alan yaşlı sahâbî Ebû Eyyûb el-Ensârî şunları söylemiştir: ' Tehlike düşman saflarına kahramanca saldırmak değildir. Bakara suresinin "*kendi ellerinizle tehlikeye atılmayın*" âyetini bu şekilde yorumluyorsanız, yanılıyorsunuz. Âyetin dikkat çekmek istediği asıl tehlike, galibiyet ve hâkimiyeti sağlayacak ve koruyacak orduya ve mühimmata sürekli olarak sahip ve savaşa hazır halde bulunmamaktır. Bu âyetin en başta böyle bir tehlikeye dikkat çekmek için Hz Peygamber'e indirilişinin sebebi ise, biz Ensâr'ın Peygamberle görüşmeden, kendi aramızda yaptığımız şu konuşma olmuştur: 'Biz mallarımızı ve canlarımızı ortaya koyarak Hz Peygamber'e ve ashabına yardım ettik. Bu sayede İslâm dini ve Müslümanlar düşmanlarına galip ve hâkim hale gelmiş bulunmaktadır. Artık aile ve mallarımızın başına dönüp onları kalkındırmak ve geliştirmekle meşgul olabiliriz.'

İşte bunun üzerine söz konusu ayet indirilerek, Müslümanların tamamen kendi aile ve mallarına yönelmeleri ve bunlarla meşgul olurken, insan unsuru ile ve ekonomik olarak orduya ve devlete katkıda bulunmayı ihmal etmeleri durumunda güven ve huzura kavuşmaları bir yana, kendileri ile birlikte topluluklarını da tehlikeye atmış olacakları uyarısında bulunulmuştur. Çünkü bu takdirde Müslümanların orduları zayıflayacak ve bunu fırsat bilen düşman, ordusunu güçlendirmeye hız verecek, daha sonra Müslümanların ülkesine saldırarak burayı işgal edeceğinden, onları, ailelerini barındırmaya ve mallarına sahip olmaya vesile teşkil edecek bir vatandan mahrum edecektir. İşte diyor Ebû Eyyub el-Ensârî, mezkur âyetin dikkat çektiği birinci ve en büyük tehlike budur. Ebû Eyyûb el-Ensârî radiyallahu anh'ın söz konusu âyete getirdiği yorumu destekleyen şu âyetleri de zikredebiliriz: "*..Silahlarını yanlarına alsınlar. İnkâr edenler arzu ederler ki, silahlarınızdan ve eşyanızdan bir gafil olsanız da size ani bir baskın yapsalar.*" (Nisâ 4/102) "*Onlara karşı gücünüz yettiği kadar kuvvet ve savaş atları hazırlayın. Onlarla Allah'ın düşmanını, sizin düşmanınızı ve bunlardan başka sizin bilmediğiniz fakat Allah'ın bildiği diğer düşmanları korkutursunuz. Allah yolunda her ne harcarsanız karşılığı size tam olarak ödenir. Size zulmedilmez. Eğer onlar barışa yanaşırlarsa sen de yaş ve Allah'a tevekkül et. Çünkü O, hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir.*" (Enfâl 8/61) "*De ki: Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, aşiretiniz, kazandığınız mallar, kesada uğramasından korktuğunuz bir ticaret ve beğendiğiniz meskenler size Allah'tan, Peygamberinden ve O'nun yolunda cihattan daha sevgili ise, artık Allah'ın emri gelinceye kadar bekleyin! Allah, fasık topluluğu doğru yola erdirmez.*" (Tevbe 9/24) "*Ey İman edenler! Sizi elem dolu bir azaptan kurtaracak bir ticaret göstereyim mi size? Allah'a ve Peygamberine inanır, mallarınızla ve canlarınızla Allah yolunda cihad edersiniz. Eğer bilerseniz, bu sizin için çok hayırlıdır.*" (Saf 61/10-11)

Meallerini verdiğimiz bu ayetlerde; çağın gerektirdiği savaş tekniğini imal ve ihzar etmeme, mevcut silahları kullanacak askeri personeli bulundurmama, plan ve taktik yapmama ve saldırıya uğrama gibi tehlikelere karşı en sağlam tedbirin, düşmanın silahından daha üstün silaha sahip bulunmak olduğuna ve barışın uzun süreli olmasının ancak bu yolla sağlanacağına, mal ve canla cihadi terk veya ihmal edilmesi durumunda tehlikeli sonucun kaçınılmaz olacağına, inanç temeline

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 12/8

bağlı dayalı olarak mal ve canla cihadın maddi-manevi acı sonuçlarından kurtuluşa götürmesi itibariyle daha kazançlı kılacağına dikkat çekmektedir. (Yıldırım, 2003, 165)⁸

Hz Peygamber'in Duasına Mazhar Olması

Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem Vedâ haccı için Mekke'de bulunduğu esnada sa'y yaparken, birden mübarek sakalının üzerine bir tüy düştü. Ebû Eyyûb radiyallahu anh bunu görünce koşa koşa geldi ve o tüyü Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in sakalının üzerinden aldı. Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem onun bu davranışından memnun oldu ve orada dedi ki: "*Allah da senden hoşlanmadığın bir şeyi gidersen.*" (İbn Hacer, 2004, 321)

Yukarıda da değindiğimiz üzere Hz Peygamber'in, çadırının etrafında kendisinden habersiz sabah kadar muhafızlık yapan Ebû Eyyûb el-Ensârî'ye; "*Allahım! (bana bir zarar gelmemesi için sabaha kadar çadırımın çevresinde) o nasıl muhafızlık yaptı ise Sen de onu muhafaza et!*"⁹(Algül, 2003, 17) duası rivâyet edilmiştir.

Vefâtı

Katıldığı seferlerin sonuncusu, Müslümanların ilk İstanbul kuşatması oldu. Onun bu kuşatmada bir yıl sonra (49/669) gönderilen Yezîd b. Muâviye kumandasındaki takviye birliğin içinde bulunduğu da rivâyet edilmektedir. Ebû Eyyûb El-Ensârî radiyallahu anh, kuşatma devam ederken hastalanarak 49 (669) yılında vefat etti. (Algül, 1994, 124)¹⁰ Vasiyeti üzerine bir askeri birlik tarafından surlara yakın bir yere götürülerek oraya defnedildi.¹¹ Durumu öğrenen Bizans İmparatorunun kuşatma kalktıktan sonra onu kabrinden çıkarıp vahşi hayvanlara yedireceğini söylediği, fakat İslâm ordusu kumandanı tarafından gönderilen cevapta, böyle bir şey yapıldığı takdirde İslâm ülkesinde yaşayan hristiyanların ve kiliselerin zara göreceği bildirilince kabre dokunmayacaklarına dair teminat verdiği nakledilmektedir. (Algül, 1994, 124)

Ebû Eyyûb el-Ensârî radiyallahu anh'ın kabrinin sonraları bir bina içine alındığı, kıtlık zamanında kabrini ziyarete gelen Hristiyanların onun hürmetine yağmur istediği ve asırlar boyunca bu kabrin itina ile korunduğu söylenmekte, bazı seyyahların verdiği bilgilerde bu rivâyetleri doğrulamaktadır. (Algül, 1994, 124)

Ebû Eyyûb el-Ensârî radiyallahu anh'ın daha birçok özelliğinden bahsedilebilir. Ancak onun en önemli iki özelliği şudur: İlki Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'e yedi ay boyunca evini açması ve müthiş bir mihmandarlık örneği sergilemesidir. İkincisi ise; ilerleyen yaşına rağmen İstanbul seferlerine katılıp, bu topraklarda vefat edip, sonraları bu beldelerin İslâmlaşmasına en büyük vesile

⁸ Yıldırım burada şunları da ifade etmektedir: İşte Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin "*Kendi ellerinizle tehlikeye atılmayın*" mealindeki âyete getirdiği bu yorum, İstanbul'u fethetmenin ve kıyamete kadar koruyabilecek güce sahip olmanın anahtarıdır ...

⁹ Nebevî bir mucize olarak değerlendirilebilecek bu dua ile Ebû Eyyûb el-Ensârî halen makamı itibariyle de muhafaza edilmektedir.

¹⁰ Ancak 50 (670), 51 (671), 52 (672) veya 55 (675) yıllarında ölüğü de ileri sürülmüştür. (İbn Hacer, 2004, 321; Algül, 1994, 124)

¹¹ Ashâbın bazısının Medîne dışında vefat edip defnedilmelerine dair şu ifadeler dikkat çekicidir: 'Sahâbe-i kirâm neden Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem'in yanında ve o kutsal topraklarda değil de başka yerlerde vefat etmeyi göze almışlardır? Nedeni gayet açıktır. O bahtiyarlar topluluğu, Allah Rasûlünden öğrendikleri emel(ümit) ile aleme risâlet mesajını ulaştırma adına dünyanın dört bir tarafına yayılmışlardı. Kimi Şam'a, kimi Irak'a, kimi Yemen'e, kimi Balkanlar'a, kimi Anadolu'ya kimi Çin'e kimi Malezya'ya, kimi Endonezya'ya yüreklerinde taşıdıkları o büyük emel ile gitmişlerdi. İşte bu emeldir; Ebû Eyyûb el-Ensârî'yi İstanbul surlarına getiren. İşte bu emeldir; 92 yaşında Ammâr b. Yâsir radiyallahu anh'ı, İmam Ali'nin arkasından Şam topraklarına getiren. İşte bu emeldir; Ümmü Harâm'ı 80 küsur yaşlarında Kıbrıs adasına çıkararak. İşte bu emeldir; Safvân b. Muattal'ı Adıyaman önlerine kadar getiren. İşte bu emeldir, risâlet davasını o günlerden, bu günlere taşıyan. (Yıldırım, 2015, 200).

olmasıdır. (Yıldırım, 2011, 397) Bu iki özelliğine biz de bunları mütemmim bir özelliğini de vurgulamak durumundayız; İlmi ile amel olmak.

Necmettin Erbakan ve Ebû Eyyûb el-Ensârî (r.a.)

Yukarıda da belirttiğimiz üzere Necmettin Erbakan'ın en dikkat çekici özelliklerinden birisi de söylem ve görüşlerindeki tutarlılık, kararlılık ve sürekliliktir. Bu özelliklerin kendini eylemde de göstermesi, Erbakan Hoca'yı 'sözde değil özde bir lider' yapmıştır. (Erol, 2015, 321)

Hayatı, iman ve cihad ekseninde değerlendiren Necmettin Erbakan, Sahâbenin en önemli isimlerinden olan Ebû Eyyûb el-Ensârî radiyallahu anh'ı -anlamı ve önemine binaen- daha çok Fetih Kutlamalarında veya seçim öncesi parti çalışmalarına başlarken 'Eyüpsultan'ın makamı'nda gündeme getirmiştir.

Necmettin Erbakan'ın bir fetih konuşmasından alıntıladığımız şu ifadeleri yapılan çalışmayı, nasıl bir aşkla ve azimle aynı zamanda tarihte yaşanmış bir hadisenin bir parçası; deyim yerindeyse kıyamete kadar sürecek bir mücadelenin devamı mahiyetinde görmesi ve adeta o anı yaşıyor ve muhataplarına yaşıyor gibi bir halet-i rûhiye içinde anlatması da dikkat çekicidir:

'Biliyorsunuz 14 yıldan beri İstanbul'un fethi'ni heyecanla kutluyoruz. Konya'mızda kutladık. Yozgat'ta kutladık. Sivas'ta kutladık. Diğer birçok şehirlerde de kutladık. Geçen yıl Gaziantep stadında kutladıktan sonra bu yıl da İstanbul'da surların önünde kutluyoruz. Biraz önce arkadaşlarımızın ifade ettikleri gibi bu yıl fethi İstanbul'da kutlamaya kara verdikten sonra arkadaşlarımız, İstanbul'un en güzel yerinde bunun kutlaması için yetkili makamlara müracaat ettiler. Ancak adeta yeniden İstanbul'u fethedecekmış gibi 52 günden beri dolaştırdılar. Heyecanla bu günü kutlaması lazım gelenler bir takım lüzumsuz engellemeler çıkarttılar. Stadyumlar istendi, buna mani oldular. Rumeli Hisarı istendi, mani oldular. Ancak işte en güzel yerde toplandık. Çünkü burası Sultan Fatih'in karargâhını kurduğu yerdir. Çok aziz ve muhterem kardeşlerim! Büyük meydanlar, büyük salonlar, maalesef Bizans zihniyetli çeşitli çalışmalara tahsis ediliyor. Onun için manen İstanbul'un yeniden fethi gerekmektedir. Biz de onun için burada toplandık. Şimdi önce hep beraber geliniz İstanbul'un Fethi'ni bir kez daha yaşayalım.' Bu sözlerinden sonra Erbakan Hoca İstanbul'un fethi'ni, Hendek gazvesi öncesi hendek kazımı esnasından başlatarak ve oldukça da ayrıntılı ve adeta yaşayarak anlatır. (Erbakan, 2015, 405-406)

Necmettin Erbakan aynı konuşmasında sözlerine şu vurgularla devam eder: 'Bakınız İstanbul'un fethi için ne büyük gayretler harcanmış. İnançla, azimle, sebatla çalışılmış, ne büyük keşifler yapılmış. İstanbul'un Fethi'nden şu önemli dersi almalıyız. Fetih için önce inanç, inanç, inanç... gerekir. ..Fetih işi azim işidir, azim. ..İnanan insanın elinden gelen gayreti göstermesi gerekir. Esbâba tevessül edilmesi lazım gelir.' (Erbakan, 2015, 411)

Erbakan, 1971 tarihli 'Milli Nizam Kongresi'nde; 'Milli Nizam, çalışmayı ibadet aşkı ile yapacak, ruhun ihyâsına vesile olacaktır' (Erbakan, 2015, 418) derken de aslında esbaba tevessülün ibadet aşkı ile yapılması ve meselenin aslının ruhun ihyâsına vesile olmak olduğuna dikkat çekmiştir.

12 Haziran 2011 Pazar günü yapılacak seçimler öncesi seçim çalışmalarına başladığı Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin makamında yaptığı konuşmadaki şu ifadeler de önemlidir:

Niçin bu meydandayız? Niçin şahlamış duamızı burada yapıyoruz. ¹² Çünkü burası Ebû Eyyûb el-Ensârî hazretlerinin huzurudur; dizinin dibidir, sancağının gölgesidir. Ebû Eyyûb el-Ensârî

¹² Aslında İstanbul'un fethinden sonra Müslümanlar birçok farklı kutlamalarını ve uygulamalarını burada yapmış veya başlatmıştır. Bunlardan biri de 'Kılıç Alayı' merasimidir. İstanbul'un fethedilişinden sonra Fatih, Eyüpsultan türbesinde kılıç kuşanma usulünü getirmiş ve tıpkı ikinci Murat Bey'in bir bilgin sūfiden kılıç kuşanması gibi, kendisi de burada Akşemsseddin'in elinden kılıç kuşanmıştır. Bundan böyle Osmanlı hükümdarlarının tahta oturdukları zaman, kılıç

Hazretleri Medine'den gelip, ilk bîat edet Müslümanlardandır. Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri bütün muharebelerde bayraktardır. Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri ilk İslâm Devleti'nin evinde kurulduğu zâttır. Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri örnek insanlığın ve cihadın fotoğrafıdır. (Erbakan, 2015, 422) Necmettin Erbakan burada Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin özelliklerinden sayarken onun özelinde sahâbeye dair tasavvurunun kodlarını da ortaya koymuştur. Bunlar; 'İlk Bîat'; Allah'a ve Rasûlü'ne olan bağlılık, 'Bayraktarlık', en önde olma durumu, 'İslam Devleti'; Müesses bir nizam fikri, Örnek insanlık yönü, model alınabilirliği; Cihad, durmadan çalışmaktır.

Necmettin Erbakan çeşitli vesilelerle fırsat buldukça Ebû Eyyûb el-Ensârî'yi örnek gösterir. Prof Dr Mustafa Kamalak'la yapılan bir röportajda (Açıkay, 2015, 161) Erbakan Hoca'nın özellikle son dönemlerinde nasıl bir çalışma temposu vardı? Sorusuna gözlemlerine dayalı verdiği cevap önemlidir: 'Hocayı tanımayanlar bunu siyasi bir ihtiras gibi algılayabilirler. Kamuoyuna da nitekim belirli çevreler o şekilde empoze etmeye çalıştı. Ama Erbakan Hoca bunu bir cihat hareketi olarak görüyordu ki doğrusu da buydu zaten. Vefatından bir süre önce 26 Aralık 2010 tarihinde Trapzon il kongremiz vardı. Ben aslında Ankara'da kalacak idim. Bir düğüne iştirak edecektim partiyi temsilen. Erbakan Hocamız 'Mustafa bey bizimle gelsin. Divan başkanı olarak kongreyi o idare etsin' demiş. Tabii öyle olunca beraber gittik. O gün dolu dolu dört program icra ettik. Akşam sanırım dört uçağı ile geri dönülecekti ancak uçak rötar yaptı. Ayağı tek başına kalkamıyordu ve mutlaka yardımcı elemanların desteğine ihtiyaç duyuyordu. Tekerlekli sandalye ile iniyor, biniyordu. Uçağı da yardımcı elemanlar vasıtası ile tekerlekli sandalye ile alınmıştı. Kendisine F koltuğı tahsis edilmişti, yanındaki koltukta da ben vardım. Elemanlar F koltuğunun yanına kadar götürdüler, nasıl olursa oradan oturur diye düşünüyorlardı. Koltuk ile ön panel arası dar olduğu için hep birlikte geçemiyorlardı. Kolay değildi. Koltuk ile duvar arasına Hocamız yığıldı kaldı. Gece 10.00 uçağı ile döndük. O gece istirahat çekilmesi gece 00.00'ı buldu. Başa dönüp baktığımızda Hoca, o gün en az 19-20 saat ayakta kaldı. Bunu siyasi bir ihtiras ile açıklamak mümkün değil. O takatini, gücünü sonuna kadar kullanarak ibadet aşkıyla yapardı bu çalışmaları. O seyahatten sonra Hoca'ya dedik ki: 'Lütfen siz Ankara dışı seyahatlere iştirak etmeyiniz. Siz emir buyurun bunları biz ifa edelim'. O yirmi büyük ilde konferans vermeyi düşünüyordu. 'Hocam siz bize lazımsınız. Biz ifa edelim' dediğimizde bize, Ebû Eyyûb el-Ensârî hazretlerini misal olarak vermişti. (Açıkay, 2015, 161)

1969 yılında girdiğı siyasi hayatında önüne çıkartılan bütün engelleri tek tek aşmış, teşkilatına heyecan ve coşku motivasyonu olmuştur. Erbakan Hoca bağımsızlar Hareketi'ni başlattığında hangi heyecana sahipse 85 yaşında Saadet Partisi Genel Başkanı olarak hastane odasında yaptığı teşkilat toplantısında da aynı heyecanı taşımaktadır. (Gedikoğlu, 2015, 240)

Erbakan'ın heyecan vurgusu söyleminde, mazlumluğu ve sömürü düzeninin esirlerini temsilen İsrail kurşunlarından korunamayan masum, savunmasız Filistinli çocuklar vardır. Erbakan Hoca teşkilatına dünyanın içinde bulunduğu yozlaşmış sistemi işaret ederek: 'İşte ben sizden bu insanları kurtarmanın heyecanını istiyorum' demektedir. Başka bir heyecan vurgusu da rol-model ilişkisi ile ilgilidir. Ebû Eyyûb el-Ensârî, Sultan Fatih, Selahattin Eyyûbî, Seyit Çavuş gibi tarihi şahsiyetleri örnek göstererek niyet-hareket ve âkıbet üçgeninin felsefesini ortaya koyarak teşkilatların heyecan çizgisini yükseltmiştir. (Gedikoğlu, 2015, 240)

Yine Necmettin Erbakan'ın bir konuşmasında söylediğı: 'Herhangi bir kimse Malazgirt'te inanışının şahlanışını yaşamadan, Kosova'da, Niğbolu'da bir kılıç olup parlamadan, Ulubatlı Hasan olup İstanbul'u fethetmeden, Sultan Fatih olup atını denize sürmeden, Kanuni olup şanlı ordularıyla

---

kuşanmak için Eyüpsultan türbesine gitmeleri gelenek haline getirilmiş ve bu münasebetle düzenlenen merasime Kılıç Alayı denilmiştir. Bk. Sertoğlu, Midhat, Osmanlı Tarih Lügatı, İstanbul, 1986, s.185'den naklen (Yıldırım, 2003, 166). Osmanlı padişahlarının tahta cülusunda kılıç kuşanma merasimlerinin Ebû Eyyûb el-Ensârî radiyallahu anh'ın türbesi önünde, Şeyhulislâm ve bilhassa Nakîbulesrâfın da bulunduğu bir törenle yapıldığı bilgisi için de bk. (Algül, 1994, 124.)

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 12/8

Avrupa'nın içlerine yürümeden, Seyit Çavuş olup 250 kiloluk mermiyi 'Yâ Allah!' deyip namluya sürmeden, bir insan Sakarya'nın siperlerine girmeden ve Kıbrıs'ta düşman tahkimatlarının arasından geçmeden Milli Görüş'ün ne olduğunu anlayamaz' sözleri ile 26 Ocak 1970 yılında MNP'nin ilk kongresinde yaptığı 'Sizden niye saklayayım. Asıl kurucularımız Sultan Fatih Hazretleri, Akşemseddin Hazretleri, Sultan Yıldırım Hazretleri, Sultan Murad, Ulubatlı Hasan, Nizâmülmülk, Sultan Yavuz, Orhan Gazi, Alparslan, Melikşah, Kılıç Arslan, ve Sultan Hamid Hazretleridir.' Konuşmasının devamında Sultan Hamid üzerinde duran Erbakan: 'Onun ve bütün diğer İslam liderlerinin ışığında yürüyeceğiz' ifadeleri Milli Görüş'ün tarihi söylemini ifade etmesi açısından önemlidir. (Gedikoğlu, 2015, 242)

Erbakan Hoca'nın nezaketi, şefkati, birleştirici gücü, vefası ve motivasyon gücü teşkilatlarında geniş yankı bulmuş ve kitleleri peşinden sürüklemiştir. Kendisine inanan güruhları hiçbir zaman yanıltmayan Erbakan Hoca: Türk siyasetinde "Hoca", teşkilatında ise "Mücahid Erbakan" olarak zikredilmiştir. (Gedikoğlu, 2015, 242) Erbakan Hoca'nın şu sözü burada ne kadar da anlamlı olacaktır: 'Biz siyaset yapmıyoruz cihad ediyoruz! (Hazırbulan, 2015, 294).

Yıllarca kendisi için ifade edilen 'hoca', 'mücahid' sözlerinin altını tam olarak dolduran Kudüs sevdalı bu yürek; aynı zamanda bir baba, bir büyük düşünür, direnişçi, modernizm karşıtı onurlu bir İslam alimi, emperyalizm ve Siyonizm karşısında eğilmeyen bir cesur siyasetçi olduğunu (Uzun, 2014, 12) ispat etmiştir.

Necmettin Erbakan'ın kurmuş olduğu ilk parti olan Milli Nizam Partisi, Cumhuriyet tarihinde milletin tarihine, inancına, değerlerine vurgu yapan ilk parti olmuş ve Milli Nizam Parti'sinin 12 Ekim 1969 Milletvekili Genel Seçimlerine yetişmemesinden dolayı 'Bağımsızlar Hareketi' olarak mecliste Milli Nizam Partisi'ni temsil eden Erbakan ve diğer bağımsız milletvekilleri söylemlerinin fiiliyata geçmesi için yine mecliste "İmanlı Büyük Türkiye", "Zafer Hakka İnananlarındır", "Milletçe Özlenen Ahlak ve Şahsiyet Reformu", "Kendi Benliğimize Dönüş", Hakka, İmana, Adalete ve Hürriyete Dayalı Politika", "Önce Örnek İnsan, Sonra Yeni Nizam" vb. söylemler (Ar, 2015, 307) mücadelenin mahiyetini göstermesi açısından oldukça önemlidir.

Teşkilat çalışmalarına sonuç odaklı olarak yaklaşan Necmettin Erbakan, yapılan bir teşkilat çalışmasına plan-program-organizasyon-takip ve intaç düzleminde yaklaşmaktadır. İntaç ile ilgili olarak teşkilatın üç ayrı safhada, takınacağı üç ayrı tavrı şu şekilde belirtmiştir:

- 1- Yapılması gereken bir işte; takatimizin sonuna kadar cehd, gayret ve her esbaba tevessül,
- 2- Olayın meydana gelişi sırasında, korku ve telaşa kapılmadan Allah'a teslimiyet ve tevekkül,
- 3- Sonunda ise, takdire rıza ve ortaya çıkan neticenin hakkımızdaki en hayırlı durum olduğunu kabul etmenin gerekliliği. (Gedikoğlu, 2015, 241-242)

Necmettin Erbakan, Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem sahâbilerinden olan Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin imanını, bayraktarlığını, hayatı boyunca -ilerlemiş yaşına rağmen bile olsa- vesilelere tevessül edişini, cehd ve gayretini, cihadını dile getirirken onun özelinde sahâbeye dair tasavvurunu ortaya koymuş ve onları, örnek alınması gerektiği inancı ile fırsat buldukça dile getirmiştir.

SONUÇ

Necmettin Erbakan, Asr-ı saâdet, sahâbe ve Müslüman lider şahsiyetler başta olmak üzere tarihî olaylara dikkat çekerken kendisinin İslâm'a; İman, sadâkat, ilim ve cihad gibi İslâmî değerlere bağlı olduğunu ve liderliğini yaptığı Milli Görüş Hareketi'nin de türedi bir hareket olmadığını ortaya koymuştur.

Necmettin Erbakan, Bedir savaşına şahit olmak misalini verirken Allah Rasûlü'nün ashâbını, Allah'ın yolunda Rasûlü'nün yanında ve kâfirlerin karşısında cihad meydanında yerini almış birer mümin olarak görmektedir. Bugünün mü'minlerinin de bunu örnek almalarını ve durumlarını buna göre değerlendirmelerini istemiştir. Dolayısıyla Necmettin Erbakan'a göre sahâbe, bütün yaşanmışlıklarıyla, mü'minler için tam bir modeldir.

Hayatı, iman ve cihad ekseninde değerlendiren Necmettin Erbakan, Sahâbenin en önemli isimlerinden olan Ebû Eyyûb el-Ensârî radiyallahu anh'ı -anlamı ve önemine binaen- daha çok Fetih Kutlamalarında veya seçim öncesi parti çalışmalarına başlarken 'Eyüpsultan'ın makamı'nda gündeme getirmiştir. Bunu yaparken de Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin, her zamankinden daha çok; özellikle bugünün Müslümanlarının örnek almaları ve dikkat etmeleri gereken vasıflarına değinmiştir. Bunlar:

İmana olan bağlılığı ve bu konudaki öncülüğü
Allah Rasûlü sallallahu aleyhi ve sellem'e olan bağlılığı
Harb meydanlarındaki bayraktarlığı
İlk İslâm devletinin evinde kurulduğu zât oluşu

Örnek insanlığın ve cihadın fotoğrafı olması

Necmettin Erbakan, ilerlemiş yaşına rağmen inandığı yolda durmamış, davasını anlatmak için çalışmış; biraz olsun dinlenmesini isteyenlere ise Ebû Eyyûb el-Ensârî'yi örnek vermiştir. Dolayısıyla Necmettin Erbakan'ın söylem-eylem birlikteliği söz konusudur ki kendisini sözde değil özde lider yapan vasfı da bu olmuştur.

Necmettin Erbakan'da dikkat çeken inanç, azim, gayret, esbaba tevessül, bilgi ve tecrübe sahibi olmak, eylemde kararlılığın ve sürekliliğin olması gibi vasıflara dikkat edildiğinde Ebû Eyyûb el-Ensârî'yi özünden örnek aldığı ve alınmasını istediği ortadadır. 'Biz siyaset yapmıyoruz cihad ediyoruz' derken de kendisine nasıl anılmak istersiniz sorusuna 'malıyla ve canıyla cihad eden bir mü'min olarak' diye cevap verirken de bunu ispat etmiştir.

KAYNAKÇA

- Açıkkay, A. (2015). (Prof Dr. Mustafa Kamalak ile Röportaj) "Yılmaz Bir Mücahid Prof Dr Necmettin Erbakan", *Anadolu Gençlik Dergisi Prof Dr Necmettin Erbakan Özel Sayısı*, Ankara, 2015, s. 156-164.
- Ahmed B. Hanbel, (1992). *Müsned*, İstanbul: Çağrı Yayınları.
- Algül, H. (1994). "Ebû Eyyûb el-Ensârî", *DİA*, İstanbul: TDV, c. 10, s. 123-125.
- Algül, H., (2003) "Halid Bin Zeyd (Ebû Eyyûb El-Ensârî)", *Tarihi, Kültürü ve Sanatıyla Eyüpsultan Sempozyumu VI*, İstanbul: Eyüp Belediyesi Yayınları/Elif Matbaacılık.
- Ar, M. (2015). "Millî Görüş Partileri'nin Söylem Paradigması", *Anadolu Gençlik Dergisi Prof. Dr. Necmettin Erbakan Özel Sayısı*, Ankara: Anıl Gurup Matbaacılık, s. 304-311.
- Buhârî, Ebû Abdullah Muhammed b. İsmâîl. (1992). *Sahîh*, İstanbul: Çağrı Yayınları.
- Buhârî, Ebû Abdullah Muhammed b. İsmail, (1989). *el-Edebü'l-müfred*, (thk. Muhammed Fuâd Abdulbâkî), Beyrût.
- Buhârî, Ebû Abdullah Muhammed b. İsmâîl. (trs.). *et-Târihu's-sağîr*, y.y.
- Cîlânî, F. (2009). *Fadullâhi's-Samed Fî Tavdîhi'l-Edebi'l-müfred*, Lübnân, I-II.
- Çakan, İ. L. (1990). Fetih Hadisi ve Akşemseddin'in Fetihteki Yeri", *Akşemseddin Sempozyumu Bildirileri*, İstanbul, s. 153-163.

- Çakan, İ. L. (2005). *Hadislerle Gerçekler*, İstanbul: Erkam Matbaası.
- Çakan, İ. L. (1990). Fetih Hadisi ve Akşemseddin'in Fetihteki Yeri", *Akşemseddin Sempozyumu Bildirileri*, İstanbul, s. 153-163.
- Erbakan, N. (2015). *İstanbul'un Fethi*, (1987-MGV tarafından İstanbul'un Fethi Kutlamaları'ndaki konuşmasından), *Anadolu Gençlik Dergisi Prof. Dr. Necmettin Erbakan Özel Sayısı*, Ankara, s. 405-411
- Erbakan, N. (2015). *Milli Nizam Kongresi*, (24 Ocak 1971 günü Milli Nizam Partisi'nin Birinci Büyük Kongresi'nde yapmış olduğu konuşmasından), *Anadolu Gençlik Dergisi Prof. Dr. Necmettin Erbakan Özel Sayısı*, Ankara, s. 412-420.
- Erbakan, N. (2015). *III. Şahlanış*, (26 Kasım 2010 günü Saadet Partisi'nin düzenlemiş olduğu III Şahlanış Hamlesi mi? Programında yapmış olduğu konuşmasından). *Anadolu Gençlik Dergisi Prof. Dr. Necmettin Erbakan Özel Sayısı*, Ankara, s. 421-423.
- Erol, M. S. (2015). "Erbakan Hoca'nın Dış Politika Felsefesi", *Anadolu Gençlik Dergisi Prof. Dr. Necmettin Erbakan Özel Sayısı*, Ankara, s. 313-321.
- Gedikoğlu, E. (2015). "Prof. Dr. Necmettin Erbakan'ın Teşkilat İçi İletişim Unsurları", *Anadolu Gençlik Dergisi Prof. Dr. Necmettin Erbakan Özel Sayısı*, Ankara, s. 237-244.
- Hâkim, Ebû Abdullah Muhammed b. Abdullah. (trs.). *El-Müstedrek ale's-Sahîhayn*, y.y.
- Hazırbulan, T. (2015). "Millî Görüş'ün İslamcılığı", *Anadolu Gençlik Dergisi Prof. Dr. Necmettin Erbakan Özel Sayısı*, Ankara, s. 282-294.
- Heyet. (2007). *Kur'ân Yolu Türkçe Meal ve Tefsir*, I-V, Ankara: Saray Matbaacılık.
- Heyet. *Örnekeriyle Türkçe Sözlük*, I-IV, İstanbul, 2010, IV, 2769.
- Heysemî, Nûru'd-dîn Alî b. Ebûbekir. (trs.). *Mecmaü'z-zevâid ve menbeu'l-fevâid*, y.y.
- İbn Hacer, Ahmed b. Ali el-Askalânî. (2004). *el-İsâbe fî temyîzi's-Sahâbe*, Lübnân.
- Müslim, Ebu'l-Hüseyin el-Haccâc. (1992). *Sahîh*, İstanbul: Çağrı Yayınları.
- Özşenel, M. (2015). *İlk Dönem Hadis Rey Tartışmaları*, İstanbul: İfav.
- Taberânî, Ebu'l-Kâsım Süleyman b. Ahmed. (trs.). *el-Mu'cemü'l-kebîr*, y.y.
- Taş, A.-Özşenel, M. "Şeybânî, Muhammed b. Hasan". (2010). *DİA*, İstanbul, c. 39, s. 38-43.
- Uzun, Mustafa. (2014). *Prof. Dr. Necmettin Erbakan Külliyyatı*, Ankara: MG V Yayınları, c. 3, s. 24.
- Yardımlı, A. (1974). "Fetih Hadisi Üzerine Bir Araştırma", *Diyanet Dergisi*, XIII, Ankara, sy. 2, s. 116-123.
- Yıldırım, A. (2003). "Ebu Eyyûb El-Ensârî'nin Bir Âyetle İlgili yorumu ve İstanbul'un Fethi", *Tarihi, Kültürü ve Sanatıyla Eyüpsultan Sempozyumu VII*, İstanbul.
- Yıldırım, M. E. (2015). *Nebevî Eğitim Modeli Darü'l-Erkâm*, İstanbul: Siyer Yayınları.
- Yıldırım, M. E. (2011). *Hz Peygamber'in Albümü*, İstanbul: Siyer Yayınları.
- Züheyr B. Harb, Ebi Hayseme. (2001), *Kitâbü'l-ilm*, Thk. Muhammed Nâsıru'd-din el-Elbânî, Riyâd: Mektebetü'l-meârif.

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

- Tekin, M.A. (2017). "Necmettin Erbakan'ın Sahabe Tasavvuru: Ebû Eyyûb El-Ensârî Örneği/ Necmettin Erbakan's Imagination of Sahaba: the Sample of Abu Ayyub Al Ansari", *TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308-2140, (Millî Görüş Özel Sayısı) Volume 12/8, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.11954, p. 435-450.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 12/8